30 éves a MANO

A MANO, teljes nevén a Magyar Asztma Nővérek Országos Egyesülete, 1995. szeptember 29-én alakult, így idén ünnepli a 30. születésnapját. A tüdőgyógyászat berkein belül talán csak a fiatalabb korosztálynak kell bemutatni, hogy mi a MANO, illetve a cím melletti logó kihez tartozik. Az elmúlt 30 évben közel 100 szakmai programot szerveztünk és számos társasági esemény is színesítette az egyesület életét.

A BETEGOKTATÁS KEZDETEI

Az 1990-es évek elején, amikor az asztma kezelését alapjaiban változtatta meg két korszerű szárazporbelégző, a Turbuhaler és a Diskus megjelenése, akkor Mosdóson, a Somogy Megyei Tüdő- és Szívkórházban európai mércével mérve is kifejezetten betegközpontú szemlélet uralkodott. Az akkori igazgató főorvos, *Andrásofszky Barna* messzemenően támogatta a betegoktató programok szervezését. Először *Berta Gyula és munkatársai* indítottak ilyen programokat felnőtt asztmás betegeknek, majd nem sokkal ezután *Rónai Zoltán és munkatársai* asztmás gyermekek részére. A mosdósi felnőtt betegoktató programok résztvevői hozták létre 1994 decemberében az Asztmás Betegek Országos Szövetségét (ABOSZ). A gyermek betegoktató programok anyagi hátterének biztosítására 1992-ben létrejött „A Mosdósi Asztmás Gyermekekért" Alapítvány, és ennek támogatásával néhány év alatt betegoktató kiadványok egész sora jelent meg (Az asztmáról kicsiknek, nagyoknak, 1993; Fúújd el!, 1993; Az asztmáról nemcsak kicsiknek, 1994). A gyermekkori asztmával kapcsolatos korszerű tudnivalók alapjául az Anthony D. Milner által írt „Az asztmás gyermek" című könyv szolgált, ami *Rónai Zoltán* fordításában, a Springer Hungarica Kiadó gondozásában jelent meg 1992-ben[1]. Az asztmás gyermekek számára rendezett betegoktató programok tapasztalatait több nemzetközi kongresszuson is bemutatták[2-6].

AZ ELSŐ ASZTMA NŐVÉR TANFOLYAMOK

A nemzetközi trendekkel összhangban a mosdósi munkacsoport is felismerte, hogy az asztmával kapcsolatos alapvető tudnivalók átadása és az inhalációs eszközök használatának betanítása önálló feladatkör, és ezt a feladatot nem az orvosnak, hanem az erre kiképzett szakdolgozónak, az asztma nővérnek célszerű ellátnia. Egy nemzetközi kongresszuson szerzett szakmai kapcsolat révén hozzájutottak az angol asthma nurse képzési programjához, és – ezt a hazai viszonyokra adaptálva – 1994 őszén megszervezték az első asztma nővér tanfolyamot Mosdóson. Az előadások anyagát kezdetben fénymásolt kézirat formájában tették közzé, majd 1995-ben megjelent az első jegyzet „Az asztmáról az asthma nurse tanfolyam hallgatóinak" címmel. Ezt követte 1998-ban „Az asztma ma" című könyv első, majd 2003-ban a második, átdolgozott kiadása, amit az Oktatási Minisztérium egyetemi segédtankönyvnek nyilvánított[7].

AZ EGYESÜLET MEGALAPÍTÁSA

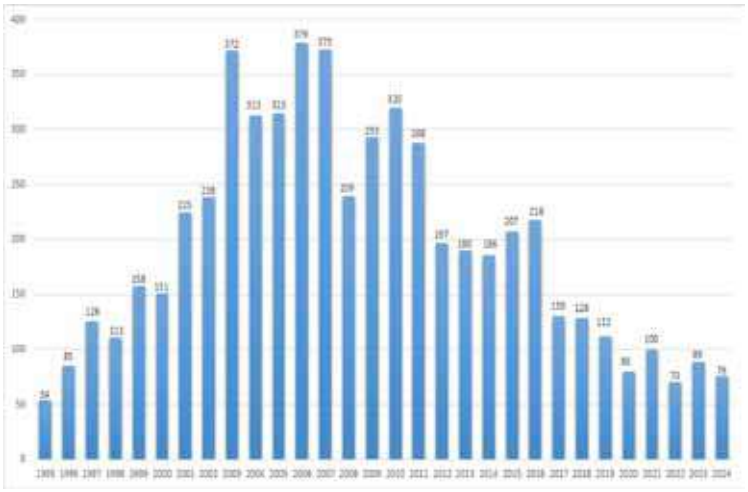
Az első két mosdósi asztma nővér tanfolyam után a szervezők úgy érezték, hogy az ott összekovácsolódott csapatot nem szabad szélnek ereszteni. Az ő részvételükkel, 1995. szeptember 29-én Budapesten, a Svábhegyi Gyermekgyógyintézet előadótermében a magyarországi asztma nővérek egymás közötti kapcsolatának ápolása, továbbképzések szervezése és az egységes betegoktatás megvalósításának elő-

segítése céljából 48 alapító taggal megalakult a Magyar Asztma Nővérek Országos Egyesülete, melynek elnöke *dr. Virágos Péterné* lett.

Az egyesület nonprofit szervezetként működik, a Nyíregyházi Törvényszék a Pk.60187/1995/11 szám alatt jegyezte be, és 1998. január 1-től közhasznú társadalmi szervezetnek minősül. Az egészségügyről szóló 1997. évi. CLIV. törvényben meghatározott egészségmegőrző, betegségmegelőző, gyógyító és rehabilitációs tevékenységeket végez. Pontszerző országos szakmai továbbképzések szervezésével, kongresszusokon való részvétel támogatásával az aktuális szakmai ismeretanyagot továbbítja a tagság felé. Bevételei a tagdíjakból, a cégek támogatásából, a továbbképzések részvételi díjaiból és a felajánlott személyi jövedelemadó 1%-ából tevődnek össze.

ORSZÁGOS TANFOLYAMOK SZERVEZÉSE

1995-től kezdve az egyesület keretein belül szerveztük az asztma nővér tanfolyamokat, illetve a létszámában dinamikusan bővülő tagságnak (1. ábra) évente egy országos továbbképző fórumot. Az asztma nővér tanfolyamok 1994–1998 között Mosdóson zajlottak, kizárólagos szponzorunk az Astra Gyógyszergyár volt. Hamarosan igény mutatkozott regionális tanfolyamok szervezésére, és 1998–2004 között már három helyszínen, Szegeden, Nyíregyházán és Törökbálinton rendeztünk tanfolyamokat, továbbra is az AstraZeneca Gyógyszergyár támogatásával. 2005-től megváltoztak a gyógyszerpiaci viszonyok, és addigi szponzorunk nem tudta tovább támogatni a tanfolyamokat. 2005–2009 között a Glaxo támogatásának köszönhetően évente egy országos továbbképző fórumot tartottunk, illetve a Glaxo által szervezett rendezvényeken vettünk részt. 2009-től az Országos Korányi Pulmonológiai Intézettel együttműködve újjászerveztük az asztma nővér tanfolyamokat, három napba sűrítettük a programot, és több szponzort kértünk fel támogatónak. Eddig közel 100 továbbképző tanfolyamot szerveztünk különböző helyszíneken.

1. ábra: A Magyar Asztma Nővérek Országos Egyesülete taglétszámának változása az elmúlt 30 évben

A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY HATÁSAI

A pandémia az egyesület működésén is nyomott hagyott. A szakdolgozók közül sokan elhagyták az egészségügyet, egyesületünk taglétszáma a korábbi évekhez képest jelentősen csökkent. A jelenléti továbbképzések az online térbe kerültek. A gyógyszercéges támogatóink szinte teljesen eltűntek. Szomorúan el kellett búcsúznunk egy nagyszerű embertől, az asztma nővérek továbbképző programjait kezdettől fogva támogató oktatónktól, *Berta Gyulá*tól is.

A koronavírus-járvány után a szokásos éves asztma nővér továbbképzést, ami minden évben a nőnaphoz közel kerül megszervezésre, sikerült jelenléti formában megtartanunk, a korábbi háromnapos tanfolyamunk azonban az online térben maradt. Ennek oka az, hogy a tüdőgyógyászatban tevékenykedő szakdolgozók száma is folyamatosan csökken, és a jelenlegi munkahelyi körülmények mellett már három napra sem tudnak

10. Asztma nővér tanfolyam (Nyíregyháza)

10 éves a MANO (Csillebérc, 2005. szeptember)

elengedni szakdolgozókat a tanfolyamunkra, mert a munkából való kiesésük kritikus ellátási problémákat okozna. (Itt említjük meg, hogy kezdetben az ötnapos tanfolyamok éveken át 40-50 fős látszámokkal zajlottak, több esetben várólistával).

MERRE TART A MANO?

A Magyar Asztma Nővérek Országos Egyesülete 30 éve működik, és minden nehézség ellenére szeretnénk, hogy a továbbiakban is fennmaradjon. Tagságunk lefedi az ország egész területét, zömmel tüdőgyógyászatban dolgozó szakdolgozók, de az egészségügy egyéb területéről is vannak tagtársaink. A mi „MANO közösségünk" egyedülálló, állandó tagjaink örömmel várják a március elején szokásos családias hangulatú rendezvényünket, minden találkozáskor szeretettel köszöntjük egymást, ott folytatjuk, ahol előzőleg abbahagytuk, jó kapcsolatokat

20 éves a MANO (Benczúr Hotel, 2015. szeptember)

ápolunk, hasonló munkahelyi nehézségekkel, kihívásokkal, problémákkal küzdünk, ezért is tudunk „egy nyelven beszélni".

A TAGSÁG VISSZAJELZÉSEI

Rendezvényeink után számos pozitív visszajelzés érkezik a tagtársainktól:

„Köszönöm a kedves és figyelmes fogadtatást, a családias hangulatú, nagyon jó előadásokból álló kongresszus megszervezését!"

„Nagyon érdekes, érthető előadásokat hallottunk. Meg vagyok elégedve ezzel a színvonalas képzéssel. Jó lenne, ha nemcsak a továbbképzési pontokért lehetne részt venni ezeken a tanfolyamokon, hanem csak úgy, a szabadidő terhére, érdekességként is lehetőségünk lenne ilyen magas színvonalú, tartalmas előadásokat hallgatni. Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget."

„Nagyon meg vagyok elégedve. Sokat tanultam az előadásokon, ezt minden oktatónak nagyon szépen köszönöm. Szeretném, ha a legközelebbi továbbképzésen is részt vehetnék."

„Színvonalas, jól érthető, a mindennapi munkánkat segítő előadásokat hallottunk."

„Nagyon jó szervezés! Nagyon érdekes, sokszínű, alapos előadások. Az előadók jók voltak."

„Nagyon tetszettek az előadások. Tartalmas, tömör, lényegre törő. Jól adtak elő az előadók, látszott a tapasztalat, a felkészülés. Örülhetnek azok az egészségügyi dolgozók, akik ilyen orvosokkal dolgozhatnak."

MANO30 – SZÜLETÉSNAPI RENDEZVÉNY

Jelenleg lendülettel készülünk a 30 éves születésnapi rendezvényünkre, melyre szeretettel várunk minden volt és jelenlegi asztma nővért egyaránt. Ezen rendezvényünket kicsit különlegesre tervezzük (www.asztmanover.hu weboldalon találhatók információk), másabb lenne, mint az eddigiek, mégiscsak 30 évesek lettünk, és a mai rohanó, anyagias világunkban nem tudni, hogy mennyi születésnapot ünnepelhetünk még együtt a Magyar Asztma Nővérek Országos Egyesületével.

Rendezvény a Lurdy házban (2013. március)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Itt szeretnénk köszönetet mondani *Rónai Zoltán*nak az egyesület részére végzett fáradhatatlan munkájáért, és azért, hogy létrehozta az online rendezvények informatikai hátterét. Szeretnénk megragadni az alkalmat, hogy megköszönjük előadóinknak a kiváló előadásokat, továbbá mindazon cégeknek és személyeknek a támogatást, segítséget, akik hozzájárultak az egyesület sikeres működéséhez az elmúlt 30 évben.

Imru Ibolya
Dr. Virágos Péterné

IRODALOM

1. Milner AD. Az asztmás gyermek. Springer Hungarica Kiadó Kft. 1992.
2. Rónai Z, et al. Health education for asthmatic children. *Chest* 1993; 103: 214S [Amszterdam, 1993]
3. Rónai Z, Bene L, Gyurkovits K. Health education for asthmatic children – 2 years of experience. *Patient Education and Counseling* 1994;23(Suppl. 1): S88-S89 [Genf, 1994]
4. Rónai Z, Bene L, Gilányi P, Gyurkovits K. Educational tools for the health education of asthmatic children. *Patient Education and Counseling* 1994; 23(Suppl. 1): S127-S128 [Genf, 1994]
5. Rónai Z. Perception of breathlessness in schoolchildren with asthma. *Chest* 1996; 110: 90S [San Francisco, 1996]
6. Rónai Z. Childhood asthma – severity and social impact. *Allergy and Clinical Immunology International* 1997; (Suppl. 4): 158 [Cancun, 1997]
7. Az asztma ma: egyetemi segédtankönyv (szerk. Rónai Zoltán), Konzulta Kkt., Kaposvár 2003.